

απόψεις

Φορολογική μεταρρύθμιση για μεταμόρφωση

Συζήτηση στο «Delphi Economic Forum IV»

Στις αρχές Μαρτίου 2019, στους Δελφούς, έλαβε χώρα το «Delphi Economic Forum IV», με θέμα «η πρόκληση της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς». Στο forum αναπτύχθηκαν 93 θεματικές, συμμετείχαν τουλάχιστον 500 ομιλητές και παρακολούθησαν τις εργασίες 3.000 συμμετέχοντες. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ημεδαπή οργάνωση των τελευταίων τουλάχιστον ετών. Αξίζουν, λοιπόν, θερμά συγχαρητήρια στον Σ. Τσομώκο, ο οποίος οραματίστηκε και κατόρθωσε τον μέγα άθλο, αποδεικνύοντας ότι η ιδιωτική πρωτοβουλία είναι ικανή να πετύχει θαύματα, όταν αναπτύσσει στοχευμένη και οργανωμένη δράση. Στο forum συμμετείχε το σύνολο σχεδόν της οικονομικής και πολιτικής ζωής της χώρας καθώς και σημαντικοί παράγοντες της διεθνούς οικονομίας, διπλωματίας και πολιτικής.

Στο forum, είχα τη χαρά και την τιμή να συμμετάσχω στη θεματική της φορολογίας, με θέμα τη φορολογική μεταρρύθμιση για μεταμόρφωση. Συντονιστής της συζήτησης ήταν ο Φώτης Τσίγκος, ιδρυτής της εταιρείας «Τσίγκος – Μπαντράς, εταιρεία παροχής λογιστικών και φορολογικών υπηρεσιών», ο οποίος, με στοχευμένες ερωτήσεις και παρεμβάσεις, προσδιόρισε το πλαίσιο εντός του οποίου θα πρέπει να κινηθεί η επόμενη φορολογική μεταρρύθμιση.

Στη συνεδρία μετείχε ο Διοικητής της ΑΑΔΕ, Γ. Πιτσιλής, ο οποίος εξήγγειλε τους στόχους της επόμενης ημέρας της φορολογικής διοίκησης. Ο Γ. Πιτσιλής επέμεινε στην προτεραιοποίηση της ολοκλήρωσης της μετάβασης της ΑΑΔΕ στην ηλεκτρονική εποχή. Εξήγγειλε την αναβάθμιση του ιστότοπου της ΑΑΔΕ και της ηλεκτρονικής προσωποποιημένης επικοινωνίας της με τον φορολογούμενο καθώς και την ηλεκτρονικοποίηση της φορολογίας κεφαλαίου, των υπηρεσιών του Μητρώου και των δηλώσεων παρακρατούμενων φόρων. Παράλληλα, ο Διοικητής της ΑΑΔΕ επέμεινε στην ανάγκη να αυξηθεί ο βαθμός της φορολογικής συμμόρφωσης. Όπως ειδικότερα επεσήμανε κατά τη διάρκεια του forum, θα πρέπει: «Να φύγουμε από την κουλτούρα της αυτοδικίας του δεν πληρώνω, φεύγω, κρύβομαι, μεταφέρω πλασματικά την έδρα μου γιατί οι φόροι είναι δυσβάσταχτοι και να πάμε στην κουλτούρα της λο-

γοδοσίας, ότι πληρώνω αυτά που μου αναλογούν και απαιτώ αυτά να χρησιμοποιούνται με σωστό και διαφανή τρόπο». Παράλληλα, ο Γ. Πιτσιλής αναφέρθηκε στην πρόκληση της βελτίωσης του εξειδικευμένου επιπέδου των στελεχών του φορολογικού - ελεγκτικού μηχανισμού, επικαλούμενος στατιστικά στοιχεία λοιπών κρατών. Τέλος, υπογράμμισε το καλό επίπεδο που βρίσκεται η χώρα, ως προς την ανταλλαγή φορολογικών πληροφοριών με άλλες χώρες, αναγνωρίζοντας τη σημασία της φορολογικής διαφάνειας.

Ακολουθως, λαμβάνοντας τον λόγο, επέμεινα στην ανάγκη η αυριανή μεταρρύθμιση αφενός να αποτελείται από συστημική ομάδα αλληλοσυμπληρούμενων και όχι αποσπασματικών και διάσπαρτων ρυθμίσεων και αφετέρου αυτή να εξυπηρετεί συγκεκριμένο στόχο. Για να τεθεί ο στόχος, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συντρέχουσες σήμερα συνθήκες. Ως αρνητικές συνθήκες, επεσήμανα την ανάπτυξη που στηρίζεται στην ιδιωτική κατανάλωση και όχι στην αποταμίευση και τις επενδύσεις, τον μεγάλο αριθμό των επιχειρήσεων που κινείται με αρνητικά ίδια κεφάλαια, τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες με την κεφαλαιοποίησή τους και με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, δυσκολίες που τις εμποδίζουν να χρηματοδοτήσουν την Αγορά, την καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης καθώς και τη δυσκολία να οριοθετηθεί ο ρόλος του δικαστή, ο οποίος τον τελευταίο καιρό καλείται να λειτουργήσει όχι ως εγγυητής της νομιμότητας αλλά ως οικονομικός παράγοντας κ.ά. Ως θετικές συνθήκες, επισήμανα την αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας, τη ξενοδοχειακή ανάπτυξη με την προσέλκυση αλλοδαπών κεφαλαίων, την ανανέωση της συμφωνίας για την εθελοντική εισφορά των εφοπλιστών, τις δυνατότητες ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης κ.ά. Με βάση αυτές και πολλές ίσως άλλες παραμέτρους, θα πρέπει λοιπόν να σχεδιασθεί η επόμενη φορολογική μεταρρύθμιση. Με στόχο τόσο τη λύση του κυριότερου προβλήματος, που είναι η υπερφορολόγηση μιας αναλογικά μικρής μερίδας συνεπών φορολογουμένων και η φοροδιαφυγή μεγάλου ποσοστού οικονομικής δραστηριότητας, όσο και την προσαρμογή της χώρας στα νέα διεθνή δεδομένα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ για το 2017, έναντι του μέσου λόγου συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης προς ΑΕΠ, που αποτυπώνεται σε ποσοστό 34,2% (το μεγαλύτερο ίσως από το έτος 1965), το ελληνικό ποσοστό σκαρφλώνει στο 39,40% (έναντι αντίστοιχου ποσοστού 30,6%, το 2009).

Ενώ δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός πως πέρα από τα σύνορά μας υφίσταται ένας ακήρυκτος πόλεμος, μεταξύ των χωρών στις οποίες παράγονται κέρδη, πλούτος και περιουσία και των χωρών που δεν διαθέτουν τα μέσα να παράξουν και επιθυμούν να προσελκύσουν τα κεφάλαια αυτά. Έναντι των παραδοσιακών μεθόδων προσέλκυσης, όπως η αδιαφάνεια και τα φορολογικά πλεονεκτήματα, τόσο η ΕΕ όσο και ο ΟΟΣΑ αντιτάσσει σειρά εργαλείων για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της φορολογητέας ύλης και την τεχνητή, μόνο για φορολογικούς λόγους, μεθόδευσή.

Κατά συνέπεια, οιαδήποτε φορολογική μεταρρύθμιση θα πρέπει αφενός να

διευρύνει τη φορολογική βάση στους πολλούς και να περιορίσει την υπερφορολόγηση στους λίγους και αφετέρου να διευκολύνει τις διεθνείς συναλλαγές της χώρας και την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων, χωρίς φοβικά σύνδρομα και με ασφαλή κριτήρια ουσιαστικής οικονομικής δραστηριότητας.

Στην ανάγκη να δημιουργηθούν ασφαλή κριτήρια ελέγχου του ουσιαστικού – οικονομικού περιεχομένου των διεθνών συναλλαγών, ώστε να αποτραπούν φαινόμενα τεχνικών μεθοδεύσεων, με μόνο στόχο την καταχρηστική φοροαποφυγή επικεντρώθηκε η επικεφαλής του φορολογικού τμήματος της PWC στην Ελλάδα, Μαίρη Ψύλλα. Η Μαίρη Ψύλλα επικεντρώθηκε στην ευρωπαϊκή προσπάθεια για τον περιορισμό του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και στην υιοθέτηση της ευρωπαϊκής Οδηγίας κατά της φοροαποφυγής (Anti Tax Avoidance Directive). Κύριος στόχος της πολιτικής της ΕΕ είναι να διασφαλισθεί ότι ο φόρος πληρώνεται εκεί όπου το κέρδος και η αξία δημιουργείται. Έτσι, η Οδηγία θεσπίζει κανόνες ενάντια στη διάβρωση των φορολογικών βάσεων εντός του κράτους μέλους και ενάντια στη τεχνική μεταφοράς κερδών εκτός αυτού αλλά και εκτός της ΕΕ. Κανόνες, που αφορούν ιδίως στην έκπτωση τόκων δανείων, στη φορολόγηση των κερδών κατά την έξοδό τους από το ένα κράτος στο άλλο, καθώς και στη θέσπιση ενός γενικού κανόνα αντιμετώπισης της καταχρηστικής φοροαποφυγής (άρθρο 6 της Οδηγίας - ATAD). Κατά τον τελευταίο κανόνα, χαρακτηρίζεται ως μη γνήσια μεθόδευση ή/και σειρά μεθοδεύσεων, οποιαδήποτε διευθέτηση (-εις) που δεν έγινε για εμπορικούς λόγους και δεν αντανάκλα την οικονομική πραγματικότητα. Ο φορολογικός έλεγχος θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις επιμέρους συντρέχουσες συνθήκες, χωρίς όμως να καταλήγει στον περιορισμό των οικονομικών ελευθεριών μέσα στο ευρωπαϊκό έδαφος. Κατά το ΔΕΕ, προκειμένου να αναδειχθεί η ύπαρξη καταχρηστικής πρακτικής πρέπει να εντοπίζονται τόσο αντικειμενικά στοιχεία τεχνικής μεθόδευσης όσο και υποκειμενικός σύνδεσμος επιδιωκόμενου σκοπού καταχρηστικής φοροαποφυγής. Συμπερασματικά, λοιπόν, θα πρέπει να δημιουργήσουμε περιβάλλον προσέλκυσης επενδύσεων και οικονομικής ελευθερίας και να είμαστε εξαιρετικά προσεκτικοί στη διαπίστωση όρων καταχρηστικότητας.

Κατανοώντας την ανάγκη για την αναθέρμανση της ελληνικής οικονομίας και μάλιστα σε ένα εξωστρεφές περιβάλλον, ο Στέλιος Πέτσας, διευθυντής του πολιτικού γραφείου του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, επεσήμανε την πρόθεση της Νέας Δημοκρατίας αν εκλεγεί, να χρησιμοποιήσει, ως Κυβέρνηση φορολογικά εργαλεία για τη θετική μόχλευση του ΑΕΠ. Ως κύρια φορολογικά εργαλεία, πρότεινε τη μείωση του συντελεστή φόρου εισοδήματος στα κέρδη της επιχειρηματικής δραστηριότητας από 29% σε 20% μέσα σε δύο χρόνια, τη μείωση του συντελεστή φορολογίας μερισμάτων από 15% σε 5%, τη καθιέρωση εισαγωγικού συντελεστή φόρου εισοδήματος 9% για τα φυσικά πρόσωπα, τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30% καθώς και την αναδιάρθρωση και μείωση των συντελεστών Φ.Π.Α.

Περαιτέρω, αναφερόμενος ο Στ. Πέτσας στο «Περιορισμολόγιο» υπογράμμισε ότι βρισκόμαστε ακόμη μακριά από το να σχεδιάσουμε νέο φόρο περιουσίας επί του

συνόλου των περιουσιακών στοιχείων. Ενώ, δεν θεωρεί τις συνθήκες ώριμες για την άμεση εφαρμογή περιουσιολογίου και πάντως χωρίς τουλάχιστον προηγουμένως να ελαφρύνει η σημερινή φορολογική υπερβάρυνση.

Στο πεδίο της υπερφορολόγησης και της ανάγκης αυτή να ελαφρύνει κινήθηκε και ο επιχειρηματίας Christian Χατζημηνάς, Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Επιχειρηματιών. Ο Ch. Χατζημηνάς υποστήριξε ότι αν από το πλεόνασμα προϋπολογισμού 2,5% του ΑΕΠ που προβλέπεται ως δυνατότητα στη συμφωνία της χώρας με τους θεσμούς, ποσοστό 1% κατευθυνόταν άμεσα στη μείωση φόρων για τα νομικά πρόσωπα (ποσό περίπου 1,85 δις ευρώ), η κίνηση αυτή θα προκαλούσε κατ' αποτέλεσμα τη μείωση των εταιρικών φόρων σε κέρδη και μέρισμα κατά ποσοστό περίπου 40%, με περαιτέρω συνέπεια τη δημιουργία συνθηκών έντονης ανάπτυξης. Περαιτέρω, ο Ch. Χατζημηνάς παρουσίασε τις προτάσεις της ΕΕΝΕ για φορολογική ελάφρυνση: Μείωση φόρων στο 10% για το επιπλέον εισόδημα των νομικών προσώπων πάνω από το δηλωθέν εισόδημά τους για το φορολογικό έτος 2018 (ή της πενταετίας 2013-2018). Μείωση επιπλέον ασφαλιστικών εισφορών, ιδίως στα νομικά πρόσωπα που αυξάνουν συνολικά τις εισφορές τους, λόγω αύξησης μισθών και προσλήψεων. Θεσμοθέτηση αντικειμενικών κριτηρίων για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών.

Τέλος, στη συζήτηση συμμετείχε ο Ι. Τσαγκάρης, Γενικός Έφορος Κύπρου, ο οποίος τόνισε ότι η ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας στηρίζεται και σε στοχευμένη υιοθέτηση φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση αλλοδαπών κεφαλαίων. Τα κίνητρα αυτά είτε είναι γενικής φύσης (ενδεικτικά, χαμηλός συντελεστής φορολογίας επιχειρηματικής δραστηριότητας), είτε συνίστανται σε στοχευμένη φορολογική μεταχείριση επιλεγόμενων δραστηριοτήτων (ενδεικτικά και πολύ πρόσφατα, παροχή κινήτρων για το γύρισμα διεθνών κινηματογραφικών ταινιών κ.ο.κ.). Επιπλέον, ο Ι. Τσαγκάρης τόνισε ότι δεν αρκεί η θεσμοθέτηση κινήτρων, αλλά επιπλέον επιβάλλεται και η εξωστρεφής αντίληψη του φορολογικού μηχανισμού για την προσέλκυση κεφαλαίων και η ευελιξία και η μη φοβική αντιμετώπιση των ξένων επενδυτών.

Συνοψίζοντας, ο συντονιστής της συζήτησης Φ. Τσίγκος επεσήμανε την κοινή συνισταμένη όλων των ομιλητών. Φορολογική μεταρρύθμιση χωρίς φορολογικό εξορθολογισμό και κυρίως χωρίς αποδοχή της διεθνοποίησης των συναλλαγών δεν δύναται να επιφέρει αποτελέσματα οικονομικής ανάπτυξης στη χώρα. Η επόμενη ημέρα απαιτεί εξωστρέφεια και κανόνες που διασφαλίζουν τη διαύγεια καθώς και τον ευχερή και αποτελεσματικό έλεγχο του οικονομικού περιεχομένου των επιμέρους επιχειρηματικών επιλογών. Αλλά δεν αρκεί μόνο αυτό. Επιπλέον, απαιτείται η αποδοχή από τις αρμόδιες αρχές και μάλιστα χωρίς γραφειοκρατικά προσκόμματα, επιφυλάξεις, ανασφάλεια και φόβο ανάληψης ευθύνης, της διεθνούς πραγματικότητας και των αλλοδαπών δομών.

Ασπασία Μάλλιου